

Memòria 2016

Índex

Esquema projectes i activitats 2016.....	4
Drets de les dones/ Sensibilització.....	6
1.- Reunions primers dilluns.....	7
2.- Dinamització concentracions primers dimarts.	7
6.- Taller TIC el 11 de gener.....	7
7.- Dinamització i participació Carnestoltes unitari.	8
8.- Performance 5 de març.....	8
15.- Passi pel-licula i fòrum el 14 de juny.	10
17.- Taller sobre les TICs els dies 19 i 20 de desembre	11
Denunciem les violències masclistes	13
19.- Organització del performance 19 de novembre.....	14
19 a.- Pintada al mur els dies 11, 13 i 18 de desembre.	17
25.- Participació en la Marxa a Tarragona el 5 de novembre.	21
26.- Participació comissió violències masclistes.	22
27.- Participació i difusió monòleg “ <i>No olo duelen los golpes</i> ” a càrrec de Pamela Palenciano el 22 de novembre.	22
28.- Participació seminari violències masclistes.	22
29.- Organització i difusió de l’Activitat als jutjats	23
30.- Intervenció al Ple Municipal el 28 de novembre	26
Models dels fulls que hem repartir en les diferents concentracions.....	29
Taller Literari / Memòria històrica	46
3.- Reunions primers dimecres.	47
4.- Reunions dimarts matí.....	48
5.- Entrevistes.....	48
9.- Presentació primer llibre.....	50
10.- Recital poètic sobre poemes de la Montserrat Abelló	51
11.- Participació Diada de l’Ensenyament Públic. <i>Santa Coloma ahir i ara</i>	73
12.- Teatre “ <i>Conillet</i> ” a Sta. Coloma el dia 20 de març.....	77
13.- Teatre “ <i>Florido Pencil nenes</i> ”a Barcelona, el 29 de maig	77
14.- Participació Jornades feministes 3, 4 i 5 juny i presentació del nostre projecte Memòria de dones, re-volta i anticipació.....	77
16.- Sortida en autocar l’1 d’octubre: “Els refugiats de tots els temps.	80
31.- Acte en record a la Lola Solís el 18 de novembre.	82
Col-laboracions/ Participacions/ Accions	89
18.- Correllengua.....	90

20.- Consell de les Dones	90
21.- Comissió per la recuperació de la memòria històrica de les dones.....	90
22.- Acolliment de dones.	90
23.- Plataforma Serralada de Marina.....	90
24.- Col·laboració amb el grup Debats de Santa Coloma.....	90
Agraïments	91

Esquema projectes i activitats 2016

Esquema projectes i activitats 20

Drets dones: Totes les persones

Valors femenins: Aportació de

Recordem, observem, parlem, escoltem, escrivim, visualitzem, donem veu, decidim, c

Taller

Memòria

Jornades dones

- 3.- R. Primers dimecres.
- 4.- R. Dimarts matí
- 5.- Entrevistes
- 9.- Presentació primer llibre.
- 11.- Participació Diada E. Públic
- 10.- Recital poètic
- 14.- Jornades feministes 3, 4 i 5

- 12.- Teatre "Conillet
- 13.- Teatre a Barcelona

- 16.- Sortida en autocar l'1 d'octubre: "Els refugiats de tots els temps.

Col·laborem, incidim,

- 18.- Correllengua
- 20.- Consell de dones
- 21.- Comissió per la recuperació de la memòria històrica de les dones.
- 22.- Acolliment de dones
- 23.- Plataforma Serralada de Marina
- 24.- Col·laboració amb el grup Debats de Santa Coloma

Drets de les dones/ Sensibilització

1.- Reunions primers dilluns

Hem continuat fent les reunions del grup els primers dilluns de mes, a les 18 h, al Centre Cívic Riu. Si aquests dies eren festius hem canviat la data, comunicant-lo prèviament tant a l'ajuntament com a les sòcies.

En aquestes reunions parlem sobre els drets de les dones, la nostra incidència en la ciutat, les activitats de reivindicació, sensibilització, cooperació amb altres entitats, o de dinàmiques de cohesió, culturals i d'enriquiment del nostre col·lectiu.

2.- Dinamització concentracions primers dimarts.

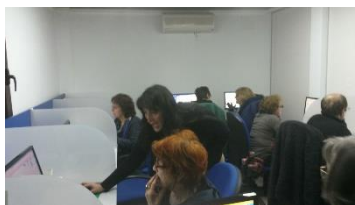
Aquesta dinamització la coordinem a les reunions dels primers dilluns. L'anem donant forma i contingut en diferents equips de treball, comunicant-nos amb la resta del grup via correu electrònic i el whatsapp del grup.

Les concentracions dels primers dimarts de mes comporten tres passos previs:

1. Recerca de la documentació necessària per portar a la concentració:
  - a. Les de dones que han estat assassinades durant el mes anterior
  - b. Elaborar escrits de reflexió sobre el tema o buscar textos o poemes relacionat amb el que volem comunicar.
  - c. Buscar imatges que ens apropi a l'activitat i ens identifiqui a totes les persones de Santa Coloma amb els fets que estem denunciant.
  - d. Consensuar amb la resta de companyes la documentació a presentar.
2. Enviar la informació al full informatiu per convocar a tota la ciutadania de Santa Coloma.
3. Fer cartells per difondre a través de les xarxes socials fent difusió de l'activitat.
4. Demanar a les entitats un equip de so perquè es pugui sentir el missatge que volem transmetre.

6.- Taller TIC el 11 de gener.

En col·laboració amb el grup "Llatins per Catalunya" vam fer un primer taller d'apropament a les TICs; d'on va sortir la voluntat de continuar fent nous projectes de col·laboració.

7.- Dinamització i participació Carnestoltes unitari.

Amb l'objectiu de col·laborar amb les diferents entitats de la ciutat, hem dinamitzat i participat en el Carnestoltes, amb un tema reivindicatiu i mediambiental.

8.- Performance 5 de març

Aquest any la nostra performance ha fet reflexionar sobre la perversitat del llenguatge patriarcal i de l'ús que es fa, de manera habitual, amb les paraules.

Aprofitant el nostre estenedor de l'any passat, hem penjat també frases sobre les que volíem fer reflexió.

Marisa, del grup M3, va venir a col·laborar amb nosaltres, com en altres ocasions. Moltes gràcies Marisa!

15.- Passi pel·lícula i fòrum el 14 de juny.

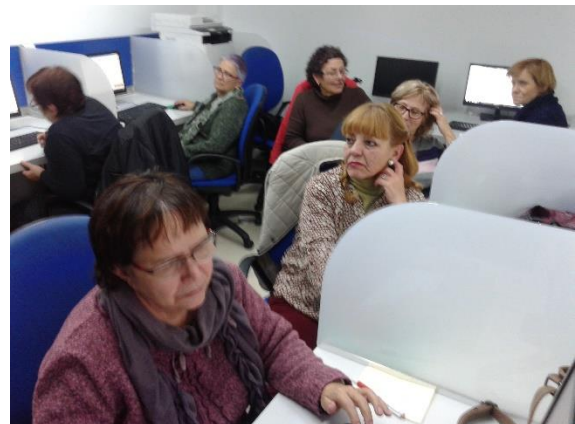
Per acabar el curs vam fer un Cine Fòrum sobre la pel·lícula de Shirley Valentine, la mestressa de casa que va penjar el davantal i va agafar la maleta. El pica-pica ho pagava cada una de les participants a l'activitat.

 <p>Una dona, mestressa de casa que va penjar el davantal i va agafar la maleta.</p>	<p>Vine al cine Fòrum pica-pica</p> <p>Dia: 14 de juny Hora: 18 h. Lloc: Centre Cívic Riu Preu: 3 €</p> <p>artemis associació colomenca de dones</p>
---	--

17.- Taller sobre les TICs els dies 19 i 20 de desembre

Continuant la col·laboració amb el grup Llatins per Catalunya, hem fet un taller intensiu de tres hores cada sessió per actualitzar-nos totes sobre els aspectes informàtics que necessitem practicar pel projecte *Memòria de dones, re-volta i anticipació*.

Certificat que hem rebut totes les participants:

**Denunciem les
violències
masclistes**

19.- Organització del performance 19 de novembre.

Aquest any hem volgut fer ús de art urbà dels graffitis, amb la col·laboració dels artistes joves de la ciutat. En aquesta ocasió ha sigut l'artista Javi Baena.

El nostre full de difusió:

92 Dones assassinades durant el 2016

De nou altre any ens veiem obligad@s a denunciar aquesta situació. Una vegada més hem de sortir al carrer per exigir, d'una vegada per totes, el final d'aquests crims. Fins al dia d'avui, al 2016, són ja 92 les dones que han estat assassinades per la violència masclista, pràcticament dues per setmana. Una barbàrie que any rere any es repeteix, sense que sembli possible posar-hi remei. Aquest any hem volgut manifestar el nostre rebuig mitjançant l'expressió artística del graffiti, una manifestació d'art urbà que fan servir els joves, i que també estan en contra d'aquestes violències. T@ts plegad@s hem de pintar molt per eradicar les violències masclistes!

Si coneixes alguna dona víctima d'aquest tipus de violència, que sàpiga que no està sola; com a grup de dones també estem per acollir-nos, escoltar-nos, eixecar-nos l'autoestima i buscar els organismes oficials que ens puguin ajudar en cada cas. El telèfon d'atenció a les víctimes és el **900 900 120** i els nostres telèfons de referència són el 93 466 14 11 del Centre d'Informació i Recursos per a DONES (CIRD) de Santa Coloma.

Per denunciar aquestes violències i feminicidis, ens concentrem cada primer dimarts de mes a la Plaça de la Vila, a les 20 h. Com el primer dimarts de desembre és festa, ens trobarem el dimarts 13, també a les 20 h.

A t@ts ens correspon posar-li fre. **NI UNA MENYS! ENS VOLEM VIVES!!!**

No volem que es tanqui el jutjat de violència sobre la dona de la nostra ciutat!!!

92 Mujeres asesinadas durante el 2016

Otro año más nos vemos obligad@s a denunciar esta situación. Una vez más hemos de salir a la calle para exigir de una vez por todas, el fin de estos crímenes. Hasta la fecha, en el 2016, son ya 92 las mujeres que han sido asesinadas por la violencia machista, prácticamente dos por semana. Una barbarie que año tras año se repite, sin que parezca posible remediarlo. Este año hemos querido manifestar nuestro rechazo mediante la expresión artística del graffiti, una manifestación de arte urbano que utilizan los jóvenes, y que también están en contra de estas violencias. Tod@s juntas tenemos que pintar mucho para erradicar las violencias machistas!

Si conoces alguna mujer víctima de este tipo de violencia, que sepa que no está sola; como grupo de mujeres también estamos para acogernos, escucharnos, levantarnos la autoestima y buscar los organismos oficiales que nos puedan ayudar en cada caso. . El teléfono de atención a las víctimas es el **900 900 120** y nuestro teléfono de referència es el 93 466 14 11 del Centre d'Informació i Recursos per a DONES (CIRD) de Santa Coloma.

Para denunciar estas violencias y feminicidios, nos concentramos cada primer martes de mes a la Plaça de la Vila, a las 20 h. Como el primer martes de diciembre es fiesta, nos encontraremos el martes 13, también a las 20 h.

A tod@s nos corresponde ponerle freno. **¡NI UNA MENOS! ¡NOS QUEREMOS VIVAS!!!**

¡No queremos que se cierre el juzgado de violencia sobre la mujer de nuestra ciudad!!!

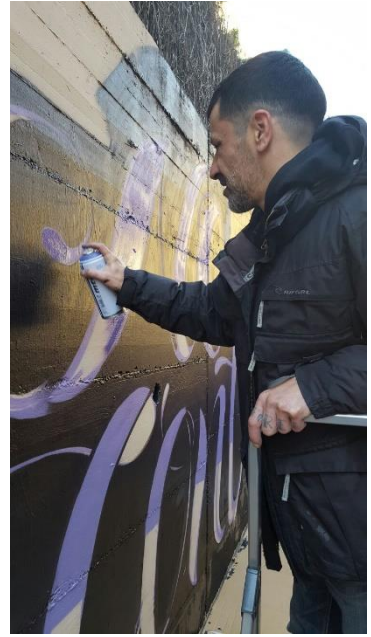

19 a.- Pintada al mur els dies 11, 13 i 18 de desembre.

L'experiència de l'art efímer del dia 19 l'hem volgut plasmar de manera fixa en un mur de la ciutat. Després de demanar els corresponents permisos als propietaris i l'Ajuntament, el nostre artista, amb el suport de moltes dones i homes, hem deixat, de manera permanent, la demanda de **"No a la violència contra les dones"**

El Mirall.net ha publicat

En el seu número 145, edició especial de Nadal 2016 i gener 2017, pàgina 53

Mensua

Un gran mural contra la violència de gènere llueix al carrer Major

Un espectacular mural contra la violència de gènere llueix des de fa uns dies al carrer Major a Palçada de la cruïlla amb carrer Sant Carles. La iniciativa, una més de les que impulsa l'entitat colomenca Artemis al llarg de l'any, ha comptat amb la col·laboració del grafiter i tatuador local **Javi Baena**, i pretén conscienciar sobre una de les xacres més intolerables que pateix la societat espanyola avui dia. Un problema que, paradoxalment, cada cop disposa de menys recursos per ser afrontat: el pressupost de l'Estat per combatre la violència masclista l'any 2016 ha estat de 25,2 milions d'euros, un 10,9% menys que el pressupost de l'any 2009.

Cada 25 de novembre se celebra el Dia Internacional contra la Violència vers les Dones i a Santa Co-

La iniciativa ha estat idea de l'entitat Artemis i ha comptat amb la col·laboració del grafiter Javi Baena

loma s'organitzen tot un seguit d'accions per visualitzar i lluitar contra la violència masclista. Una d'aquestes accions, la darrera de l'any, ha estat la pintura d'aquest mural en un punt cèntric i concorregut de la ciutat, i que visualment resulta impactant.

Cada primer dimarts de mes, a la Plaça de la Vila, moltes colomenques i colomenes protesten contra la violència masclista i ho seguiran fent mentre aquest tumor no s'extirpi de la societat actual. ■

25.- Participació en la Marxa a Tarragona el 5 de novembre.

Un important número de la nostra entitat, 19 dones, va participar en la marxa de Tarragona contra les violències masclistes.

26.- Participació comissió violències masclistes.

La nostra entitat forma part de la comissió de les violències masclistes.

27.- Participació i difusió monòleg "No 22olo duelen los golpes" a càrrec de Pamela Palenciano el 22 de novembre.

Hem participat activament en el monòleg tant amb la nostre presència majoritària a la funció de la tarda-nit, com per la difusió que vam fer prèvia i posterior a l'activitat.

Totes van manifestar que els havia agradat molt. S'havien emocionat, havien rigut, però també s'havien sentit identificades amb el tema que es denunciava.

28.- Participació seminari violències masclistes.

Una dotzena de dones Àrtemis hem participat en el seminari de violències masclistes.

29.- Organització i difusió de l'Activitat als jutjats

Davant de l'amenaça de tancament dels jutjats d'atenció a les dones víctimes de violències masclistes, i entre ells quedaria afectat el de Santa Coloma, vam crear un esdeveniment en facebook convocant a tothom a una concentració davant dels jutjats de Sta. Coloma el dia 24 a les 18 h. Vam fer uns cartells reivindicatius i uns fulls per repartir.

Models de cartells:

No al tancament del jutjat d'atenció a les dones

Avui aquí volem manifestar el nostre rebuig, davant l'alerta que ha fet l'Associació de Dones Juristes, sobre l'informe del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, que preveu el tancament de diferents jutjats a Catalunya d'atenció a les dones que pateixen violències masclistes, entre ells el de Santa Coloma.

Encara que posteriorment, en algunes declaracions s'ha dit que aquest informe no es portaria a terme, nosaltres diem que s'han de posar tots els recursos que calguin per apropar la justícia a totes les dones que pateixen violències.

És per això que exigim:

- Que en els pressupostos d'enguany, no tan sols no hi hagi cap tipus de retallada, sinó que s'augmentin, tant com sigui necessari, per evitar aquesta xacra d'assassinats masclistes que patim les dones.
- Com societat, que ens diem civilitzada, no ens podem permetre que any rere any morin assassinades més d'un centenar de dones, víctimes de violències masclistes.

Per això diem **NO** al **TANCAMENT** del Jutjat de Violència sobre la Dona a Santa Coloma.

Santa Coloma de Gramenet a 24 de novembre de 2016

Notícia al Mirall.net

El mirall va treure la següent notícia al número 144, corresponent al mes de desembre del 2016, a la pàgina 51.

El Tribunal Superior de Justícia ha suggerit al govern estatal el tancament d'alguns jutjats, un d'ells el de Santa Coloma

El jutjat de violència contra les dones pot perillar

Un grup de veïnes i veïns colomencs van protestar a les portes dels jutjats de Santa Coloma davant l'amenaça de tancament del jutjat de violència masclista de la ciutat i la seva possible deslocalització a Badalona. Una proposta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya al govern de l'Estat recomana que es facin canvis estructurals que implicarien el tancament de diversos jutjats d'arreu del territori català. Un dels afectats seria el de Santa Coloma, que cediria les seves competències al de Badalona. En el darrer ple municipal es

va votar favorablement una moció que reclama el manteniment d'aquest jutjat i a més, millorar la dotació de recursos pel desplegament de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral per a les dones en situació de violència masclista que preveu la llei 5/2008, "impulsant mesures específiques i amb dotació pressupostària per actuar en la prevenció, atenció i reparació de les agressions en l'espai públic i privat", apuntava la moció.

D'altra banda, i com cada 25 de novembre, Dia Internacional per a l'Eliminació de la

Violència contra les Dones, Santa Coloma va refermar el seu compromís contra les violències masclistes, que atempten greument contra els drets humans de les dones. Aquestes pràctiques són una xarxa que impedeix que les dones visquin en igualtat d'oportunitats i assolixin la ciutadania plena i en llibertat.

Durant aquests últims dies s'han celebrat diversos actes reivindicant una societat que posi punt i final al patriarcat i que esdevingui justa i sense violència en tots els seus estaments.

Concentració per evitar el tancament de la sala de violències masclistes.

30.- Intervenció al Ple Municipal el 28 de novembre

La nostra intervenció

Any rere any quan arriba el 25 de novembre, les institucions i els mitjans de comunicació ens recorden que hi ha violència masclista, llavors ens parlen d' estadístiques, fem minuts de silenci, ens manifestem. ...

Les dades són esfereïdores! anem a un pro mig de dues dones assassinades a la setmana.

Davant la violència continuada contra les dones ens hauríem de preguntar què estem fem malament com a societat?

Però també **què hi puc fer jo?**

- Sóc bel·ligerant amb actituds de menyspreu cap una dona, quan amb un grup d'amics es fan acudits ofensius i grollers cap a la dona?
- Intervenim quan a l'espai públic es dona situacions d'agressió encara que sigui verbal?
- Tenim cura que en el nostre entorn cap dona estigui en situació de vulnerabilitat?
- Estem atents a que els nostres fills noies i nois tinguin relacions de igualtat?

Que poden fer els poder públics?

En primer lloc **que el govern de l'estat**

- compleixi els acords de la convenció d'Estambul firmat el maig del 2011. Actualitzant la seva llei sobre violència de gènere. Però no solament a nivell teòric sinó amb tota la dotació de recursos que calguin, tant econòmics com humans.
- Que el combatre la violència masclista sigui un pacte d'estat, donat que moren moltes més dones víctimes de violències masclistes que per un altre tipus de terrorisme.
- No podem permetre les retallades que es fan any rere any en els pressupostos d'atenció a la dona tant en la prevenció, detecció, atenció i rehabilitació.
- **Han de tenir molt clar que les retallades ens maten!!!**

En segon lloc, **la realitat a Catalunya,**

- Tot i tenir una llei més avançada, tampoc la dota amb els recursos suficients i també any rere any ha retallat els seus pressupostos. A més d'aquestes retallades tenim l'amenaça dels possibles tancaments de jutjats d'atenció a la dona, entre ells el de Santa Coloma. Encara que en algunes manifestacions públiques s'ha manifestat que aquests tancaments no es produirien, nosaltres continuen desconfiant.

A nivell local

- Tenim la sort de comptar amb un "Protocol Local per l'abordatge integral de la violència en vers les dones" que creiem que és una molt bona eina que s'ha d'anar revisant periòdicament i fer formació continuada amb les coordinadores responsables i les persones que treballin el tema. Però amb les actualitzacions corresponents a llei del 2015 sobre la igualtat i el Conveni d'Istanbul.

Nosaltres, com grup de dones:

- Veiem important i necessari que les dades que genera aquest protocol puguin estar a l'abast, de manera actualitzada, dels diferents col·lectius que treballem el tema de les dones. Així ho vam manifestar en la nostra intervenció del ple del 26 d'octubre del 2015 i ho hem continuat demanant en els diferents Consells de les Dones. Finalment el 21 de novembre, el dilluns passat, ens han informat que aquestes dades estan penjades en internet però les del 2013 i avui dia el que ens preocupa és el com estem nosaltres ara, respecte a anys anteriors. *(També hem de dir que no tothom, encara avui dia, té facilitat per accedir-hi)*
- Demanem als nostres representants municipals que siguen exigents amb les altres administracions perquè s'augmentin els pressupostos d'atenció a la dona. I a nivell municipal demanem que els nostres estiguin suficientment dotats.

- També veiem imprescindible el continuar vigilant perquè l'amenaça del tancament dels jutjat d'atenció a la dona no es porti a terme.
- Acabem la nostra paraula manifestant la nostra sorpresa al veure que ara es poden penjar al balcó de l'ajuntament pancartes d'entitats que no són de la ciutat, quan fa dos anys no es podia posar una pancarta que era fruit d'un treball col·lectiu de ganxet de dones de tota Santa Coloma, que posava "No a la violència contra les dones" i no anava signada per ninguna perquè fos de totes. Que després de moltes justificacions, es va poder penjar al terrat de l'ajuntament.
- Aportem la nostra documentació sobre les activitats relacionades amb el tema durant el 2016, i ens oferim a fer tota la pressió que calgui per millorar les condicions actuals.

Santa Coloma de Gramenet, a 28 de novembre de 2016

Models dels fulls que hem repartir en les diferents concentracions

Santa Coloma, a 2 de febrer de 2016

NO MORIM, ENS MATEN!!!

“Hay criminales que proclaman tan campantes ‘la maté porque era mía’, así no más, como si fuera cosa de sentido común y justo de toda justicia y derecho de propiedad privada, que hace al hombre dueño de la mujer. Pero ninguno, ninguno, ni el más macho de los supermachos tiene la valentía de confesar ‘**la maté por miedo**’, porque al fin y al cabo el miedo de la mujer a la violencia del hombre es el espejo **del miedo del hombre a la mujer sin miedo**”. *Eduardo Galeano*

*La extorsión, el insulto, la amenaza, el coscorrón, la bofetada, la paliza, el azote, el cuarto oscuro, la ducha helada, el ayuno obligatorio, la comida obligatoria, la prohibición de salir, la prohibición de decir lo que se piensa, la prohibición de hacer lo que se siente y la humillación pública son algunos de los métodos de penitencia y tortura tradicionales en la vida de familia. Para castigo de la desobediencia y escarmiento de la libertad, la tradición familiar perpetúa una cultura del terror que humilla a la mujer, enseña a los hijos a mentir y contagia la peste del miedo. —**Los derechos humanos tendrían que empezar por casa***

Eduardo Galeano, El Libro de los Abrazos.

No canviarem agulla i fils
per eines agressives.
No volem igualtat.
Doneu-nos, sense escàndol,
ocasió d’obrir els ulls,

les portes, les finestres.
Després, les nostres mans,
agafaran allò que
més els hi convingui
per anar fent, naturalment,
el miracle.

Mari Chordà del llibre ... i moltes altres coses

Feminicidis d'aquest any fins al dia d'avui:

1. 04/01/2016. Mariana Carmen Radú, 43 años. Madrid (Comunidad de Madrid). Feminicidio íntimo. Cifra oficial. Había denunciado.
2. 05/01/2016. Silvia García S., 33 años. Galápagos (Guadalajara, Castilla-La Mancha). Feminicidio íntimo. Cifra oficial. Deja huérfana a una hija menor de edad.
3. 07/01/2016 (*fecha de hallazgo del cadáver). M. P. G., 21 años. Alange (Badajoz, Extremadura). Feminicidio íntimo. Cifra oficial. Había denunciado y tenía orden de alejamiento activa. Deja huérfano a un hijo menor de edad.
4. 12/01/2016. Isabel Laureana Cebrián Ruiz, 55 años. Quintanar de la Orden (Toledo, Castilla la Mancha). Feminicidio íntimo. Cifra oficial.
5. 13/01/2016. Lucinda Expósito Méndez, 43 años. Vila-Seca (Tarragona, Cataluña). Feminicidio íntimo. Cifra oficial. Deja huérfana a una hija menor de edad.
6. 21/01/2016. María Santos Gallardo, 73 años. Valencia (Comunidad Valenciana). Feminicidio íntimo. Cifra oficial.
7. 23/01/2016. Lisa Jane Lyttle, 49 años. Costa de la Calma-Calviá (Palma de Mallorca, Islas Baleares). Feminicidio íntimo. Cifra oficial. Había denunciado en su país de origen (no constan denuncias en España).
8. 27/01/2016. Ascensión Amores Porcel, 47 años. Avilés (Asturias). Feminicidio íntimo. Cifra oficial.

Feminicidios no íntimos

1. 01/01/2016. Nombre y apellidos no conocidos, 80 años. Arenys de Mar (Barcelona, Cataluña). Feminicidio no íntimo. Cifra no oficial.

Feminicidios infantiles

1. 26/01/2016. Alicia, apellidos no conocidos, 1 año. Barakaldo (Bizkaia, País Vasco). Feminicidio infantil. Cifra no oficial.

Feminicidio/asesinato de mujeres sin información suficiente

1. 03/01/2016. Nombre y apellidos no conocidos, 40 años. Málaga (Andalucía). Feminicidio/asesinato de mujeres sin información suficiente (probable feminicidio por prostitución). Cifra no oficial.

NO ERA YO EL PROBLEMA (de Johana Patiño)

Jo no soy un vientre, soy una mujer

El problema no era el golpe,
ni el insulto,
tampoco el dolor
o la sangre en el piso.

El problema no era la cicatriz en el cuerpo
ni la culpa que sentía,
mucho menos la vergüenza.

El problema no era mi cuerpo
no eran,
ni mis ojos,
ni mi color.

El problema era mi condición
ser mujer, ese era el problema.

No era por como vestía,
Ni por lo que decía.
Era porque así tenía que ser,
porque siempre había sido de esa manera,
porque la abuela le dijo a mi madre que el hombre era Dios
y eso me enseñó ella.

El problema era el mundo,
con sus códigos machistas,
desiguales y violentos,
con sus lenguajes sexistas
y sus morales dobles.

El problema no era mío,
era de todos,
de los que sabían y no hacían nada,
de los que se tapaban los oídos y desviaban la mirada,
de los que justificaban al hijo,
de los que celebraban la paliza.

El problema no era yo
y tampoco era nuevo,
era falta de memoria,
injusticia,
abandono.

El problema era una historia contada por hombres
y padecida por mujeres;
eran niñas vestidas de rosa para que fueran más puras
y niños pintados de azul para que fueran más rudos,
el problema no era el golpe en la cara,
era el permiso de todos,
el creer que era natural,
el sentir que era bueno,
el tolerar por miedo.

El problema no era el puño
era la herida en el alma
y el silencio.

Ébano, 2012

LISTADO DE FEMINICIDIOS Y ASESINATOS DE MUJERES 2016

Feminicidios íntimos oficiales

1. 04/01/2016. Mariana Carmen Radú, 43 años. Madrid (Comunidad de Madrid). Feminicidio íntimo. Cifra oficial. Había denunciado.
2. 05/01/2016. Silvia García S., 33 años. Galápagos (Guadalajara, Castilla-La Mancha). Feminicidio íntimo. Cifra oficial. Deja huérfana a una hija menor de edad.
3. 07/01/2016 (*fecha de hallazgo del cadáver). M. P. G., 21 años. Alange (Badajoz, Extremadura). Feminicidio íntimo. Cifra oficial. Había denunciado y tenía orden de alejamiento activa. Deja huérfano a un hijo menor de edad.
4. 12/01/2016. Isabel Laureana Cebrián Ruiz, 55 años. Quintanar de la Orden (Toledo, Castilla la Mancha). Feminicidio íntimo. Cifra oficial.
5. 13/01/2016. Lucinda Expósito Méndez, 43 años. Vila-Seca (Tarragona, Cataluña). Feminicidio íntimo. Cifra oficial. Deja huérfana a una hija menor de edad.
6. 21/01/2016. María Santos Gallardo, 73 años. Valencia (Comunidad Valenciana). Feminicidio íntimo. Cifra oficial.
7. 23/01/2016. Lisa Jane Lyttle, 49 años. Costa de la Calma-Calviá (Palma de Mallorca, Islas Baleares). Feminicidio íntimo. Cifra oficial. Había denunciado en su país de origen (no constan denuncias en España).
8. 27/01/2016. Ascensión Amores Porcel, 47 años. Avilés (Asturias). Feminicidio íntimo. Cifra oficial.
9. 11/02/2016. Ana Gómez Nieto, 40 años. Becerreá (Lugo, Galicia). Feminicidio íntimo. Cifra oficial. Deja huérfanos a dos hijos menores de edad.

10. 13/02/2016. Paqui (apellidos no conocidos), 71 años. Valencia (Comunidad Valenciana). Femicidio íntimo. Cifra oficial.

11. 22/02/2016. Soraya G. S., 37 años. Zaragoza (Aragón). Femicidio íntimo. Cifra oficial. Deja huérfano a un hijo menor de edad.

Femicidios íntimos no oficiales

1. 12/02/2016. Nombre y apellidos no conocidos, 70 años. Fuengirola (Málaga, Andalucía). Femicidio íntimo. Cifra no oficial (en investigación por parte del Ministerio).

2. 19/02/2016. Rosa Rego R., 57 años. Porto do Son (A Coruña, Galicia). Femicidio íntimo. Cifra no oficial (en investigación por parte del Ministerio).

Femicidios no íntimos

1. 01/01/2016. Nombre y apellidos no conocidos, 80 años. Arenys de Mar (Barcelona, Cataluña). Femicidio no íntimo. Cifra no oficial.

2. 11/02/2016. Nombre y apellidos no conocidos, 54 años. Estepona (Málaga, Andalucía). Femicidio no íntimo. Cifra no oficial.

Femicidios infantiles

1. 26/01/2016. Alicia, apellidos no conocidos, 1 año. Barakaldo (Bizkaia, País Vasco). Femicidio infantil. Cifra no oficial.

Femicidios familiares

1. 04/02/2016. Valeriana S. R., 80 años. Talavera de la Reina (Toledo, Castilla la Mancha). Femicidio familiar (asesinada por su hijo). Cifra no oficial.

Femicidios por prostitución

1. 03/01/2016. Nombre y apellidos no conocidos, 40 años. Málaga (Andalucía). Femicidio por prostitución. Cifra no oficial.

Países:

España

PROU VIOLÈNCIES MASCLISTES!

El cor em bat com una
vàlvula massa oberta.

La sang hi puja a glopades
i la gola se'm tanca
com si hi manqués l'aire.

Em persegueixen imatges
de cares i ulls esglaiats.

La foscor acusadora
d'aquests rostres
m'omple d'una fonda tristesa

I aprenc a dir que **No**

Amollo en la nit
la veu amarga o
la veu esperançada.

I aprenc a dir que **No**

Que ja no és temps de plorar
ni de lamentar-se, ni tampoc
el de cercar excuses fàcils.

I aprenc a dir que **No!**

Montserrat Abelló
Dins l'esfera del temps, Ed Proa, barcelona1998

LISTAT DE 25 FEMINICIDIS I ASSASSINATS DE DONES AL 2016

Feminicidios íntimos oficiales

- 04/01/2016. **Mariana Carmen Radú, 43 años. Madrid**
- 05/01/2016. **Silvia García S., 33 años. Galápagos (Guadalajara,**
- 07/01/2016 (*fecha de hallazgo del cadáver). **M. P. G., 21 años. Alange (Badajoz,**
- 12/01/2016. **Isabel Laureana Cebrián Ruiz, 55 años. Quintanar de la Orden (Toledo,**
- 13/01/2016. **Lucinda Expósito Méndez, 43 años. (Tarragona, Cataluña**
- 21/01/2016. **María Santos Gallardo, 73 años. Valencia (Comunidad Valenciana). Feminicidio íntimo. Cifra oficial.**
- 23/01/2016. **Lisa Jane Lyttle, 49 años. (Palma de Mallorca,**
- 27/01/2016. **Ascensión Amores Porcel, 47 años. Avilés (Asturias)..**
- 11/02/2016. **Ana Gómez Nieto, 40 años. Becerreá (Lugo),**
- 22/02/2016. **Soraya G. S., 37 años. Zaragoza**
- 11/03/2016. **Victoria Sard Massanet, 19 años. Son Servera (Mallorca, Baleares). Feminicidio íntimo. Cifra oficial. Había denuncias previas y orden de alejamiento caducada.**
- 14/03/2016. **Silvia Hernández Álvarez, 34 años. Gijón (Asturias, Asturias). Feminicidio íntimo. Cifra oficial. Había denunciado, la orden de alejamiento estaba caducada**

Feminicidios íntimos no oficiales

- 12/02/2016. **Nombre y apellidos no conocidos, 70 años. (Málaga,**
- 19/02/2016. **Rosa Rego R., 57 años. (A Coruña, Galicia).**

Feminicidios no íntimos

- 01/01/2016. **Nombre y apellidos no conocidos, 80 años. Arenys de Mar.**
- 11/02/2016. **Nombre y apellidos no conocidos, 54 años. Estepona (Málaga,**
- 24/02/2016. **S. D. M., 31 años. Sevilla (Sevilla, Andalucía). Feminicidio no íntimo. Cifra no oficial.**
- 06/03/2016. **Fátima B. E. H., 19 años. Oria (Almería, Andalucía). Feminicidio no íntimo. Cifra no oficial.**

Feminicidios infantiles

- 26/01/2016. **Alicia, apellidos no conocidos, 1 año. Barakaldo (Bizkaia, País Vasco). Feminicidio infantil.**

Feminicidios familiares

- 04/02/2016. **Valeriana S. R., 80 años. Talavera de la Reina (Toledo, Castilla la Mancha**

Feminicidios por prostitución

- 03/01/2016. **Nombre y apellidos no conocidos, 40 años. Málaga (Andalucía).**
- 14/03/2016. **Josefa P., 53 años. Pozo Alcón (Jaén, Andalucía). Feminicidio por prostitución. Cifra no oficial.**

Feminicidios/asesinatos sin datos suficientes

- 11/03/2016. **Elena V. A., 42 años. Coslada (Comunidad de Madrid). Feminicidio sin datos suficientes. Cifra no oficial.**

Casos dudosos

- 15/03/2016. **Kelli Janeth Zambrano Escobar, 55 años. Alquerías (Región de Murcia). Caso dudoso sin información suficiente. Cifra no oficial.**

Casos en investigación para Feminicidio.net

- 10/03/2016. **Mª Ángeles López, 51 años. Catarroja (Valencia, Comunidad Valenciana). Caso dudoso de feminicidio íntimo. Cifra no oficial.**

Sento com goteja la por,
cau lenta
damunt els paraigües

Drets, a la plaça,
uns al costat dels altres,
cridem i ajuntem les mans.

Després, restem silenciosos,
com elles, com ells amido
la meva pròpia feblesa.

I aprenc a dir que **No**.

Amollo en la nit
la veu amarga o
la veu esperançada.

I aprenc a dir que **No**.

Que ja no és temps de plorar
ni de lamentar-se, ni tampoc
el de cercar excuses fàcils.

I aprenc a dir que **No**.

Montserrat Abelló

Ja són **39** les dones assassinares en Espanya al 2016 Feminicidis íntims oficials

17. 11/05/2016. **María Candelaria González Dorta, 50 años. Santa Cruz de Tenerife (Canarias)**. Femicidio íntimo. Cifra oficial. Había denuncia (medidas de protección caducadas). Deja huérfanos dos hijos menores de edad..

18. 12/05/2016. **Nombre y apellidos no conocidos, 37 años. Canyellas (Barcelona, Cataluña)**. Femicidio íntimo. Cifra oficial. Había denuncia y tenía orden de alejamiento activa, quebrantada con consentimiento de la víctima.

Feminicidis íntims no oficials

4. 08/05/2016. **Rosario Roche Artigas, 72 años. Zaragoza (Aragón)**. Femicidio íntimo. Cifra no oficial (en investigación por parte del Ministerio).

5. 16/05/2016. **Catherine Giselle Angulo Pérez, 23 años. Madrid (Comunidad de Madrid)**. Femicidio íntimo. Cifra no oficial (en investigación por parte del Ministerio).

1.- Reflexió sobre la necessitat de denunciar els actes de violència.

Quan ens trobem aquí un cop al mes per llegir la macabra llista d'assassinats mensuals de dones, sento una sensació d'impotència i de ràbia tan gran que penso que no pot ser, que hem de fer alguna cosa més, que aquest ritual de commemoració mortuòria és legítim que la fem i és segur que s'ha de fer, però no volem resignar-nos davant de fets consumats .

Què hi fem aquí?

Denunciem el què ha passat. Correcte, però ha passat. Quan menys, és una actuació a fets consumats.

Cridem a les Administracions que han de fer alguna cosa urgentment. Correcte. El que no sé ben bé què pot ser ràpid i eficaç. Perquè hi ha una sèrie de variants que apareixen i es repeteixen a la majoria d'assassinats de dones: Havia denunciat / No havia denunciat / L'home tenia una ordre d'allunyament / Alguna portava un avisador a la policia / Estava en procés de separació o divorci / Estava separada o divorciada.

I si a més a l'assassí no li importa matar-se també ell mateix un cop ha complert el seu horrible objectiu, doncs la cosa és molt difícil.

Penso que sí que hem de fer el que estem fent: denunciar davant la població el que està passant, exigir a les Administracions que hi posin totes les eines i els euros que hi facin falta. Però hauríem de treballar més en la prevenció, que no és només feina d'escoles i d'instituts. Implicar-nos totes i tots en un assumpte tan greu.

Les veïnes i veïns, els amics i amigues, els familiars de dones que pateixen agressions i maltractaments hem de ser uns *xivatos*, ens hi hem de ficar, hem de parlar amb la veïna, l'amiga, la coneguda o la cunyada, amb la poli, amb serveis socials, amb l'ambulatori o amb qui sigui, no podem "passar". Hi va una vida. Si hem de ser unes maleducades, doncs ho serem. Si ens han de dir "no et fiquis en el que no et demanen", "a tu que t'importa", és igual, seguirem sent unes *metementodo*. I això ho hem d'explicar i fer-ho córrer en els nostres àmbits.

Estem amb tu! i sobretot estem amb tu abans de que et matin!

2.-

....

Tota aquella qui
és prou valenta
per escoltar la
veu que acallen.

Tota aquella qui
no té por de si
mateixa.

Totes aquelles que
esperem que germini
la llavor, som
solidàries.

Montserrat Abelló

3.- Ja són 68 les dones assassinades a l'estat espanyol al llarg del 2016

Telèfon d'atenció a les víctimes: 016. És gratuït i no deixa rastre en la factura.

Durant juliol i agost han estat assassinades:

23. 02/07/2016. **Teresa Sánchez Navarro, 47 años. Lepe (Huelva, Andalucía).** Femicidio íntimo. Cifra oficial.

24. 10/07/2016. **Karla Belén Pérez Morales, 22 años.** Ciudad Autónoma de **Melilla.** Femicidio íntimo. Cifra oficial. Había denunciado y tenía orden de alejamiento activa. Deja huérfano a un hijo menor de edad.

25. 11/07/2016. **Alexandra Rodica Surca, 32 años. Zaragoza (Aragón).** Femicidio íntimo. Cifra oficial. Había denunciado y tenía orden de alejamiento activa. Deja huérfano a un hijo menor de edad.

26. 17/07/2016. **Benita Núñez Peña, 49 años. Aranda de Duero (Burgos, Castilla y León).** Femicidio íntimo. Cifra oficial.

27. 20/07/2016. **Krisztina Szabo, 43 años. Benicàssim (Castellón, Comunidad Valenciana).** Femicidio íntimo. Cifra oficial. Deja huérfanos dos hijos menores de edad.

28. 23/07/2016. **Mª Arantzazu Palacios Izquierdo, 51 años. Bilbao (Vizcaya, País Vasco).** Femicidio íntimo. Cifra oficial. Había denunciado hasta en seis ocasiones, si bien el victimario no tenía orden de alejamiento activa desde 2007.

29. 08/08/2016. **Xue Sandra Saura, 32 años. Barcelona (Cataluña),** herida en Alcúdia (Mallorca, Islas Baleares). Femicidio íntimo. Cifra oficial. Deja huérfano a un hijo de dos años.

30. 23/08/2016. **Jane Railton G., edad 58 años. Las Palmas de Gran Canaria (Canarias),** herida en Santa Brígida (Las Palmas, Canarias). Femicidio íntimo. Cifra oficial.

Femicididís íntims no oficials

8. 07/07/2016. **Nombre y apellidos no conocidos, 48 años. Madrid (Comunidad de Madrid).** Femicidio íntimo. Cifra no oficial.

9. 11/07/2016. **Carmen García Lomas, 71 años. Frigiliana (Málaga, Andalucía).** Femicidio íntimo. Cifra no oficial (en investigación por parte del Ministerio).

Femicididís no íntims

. 07/07/2016 (*fecha de hallazgo del cadáver). Nombre y apellidos no conocidos, 50 años (aprox.). Málaga (Andalucía). Femicidio no íntimo. Cifra no oficial

Femicididís familiars

08/08/2016. **Pilar Mendoza, 64 años. Cádiz (Andalucía),** herida en Jerez de la Frontera (Cádiz, Andalucía). Femicidio familiar por conexión (asesinada por su ex yerno). Cifra no oficial.

4. 26/08/2016. **Mayte Blanco Garrido, 59 años. Ciutadella (Menorca, Islas Baleares).** Femicidio familiar (asesinada por su hijo). Cifra no oficial.

5. 02/08/2016. **Nombre y apellidos no conocidos, 42 años. Santa Cruz de Tenerife** (Tenerife, Canarias), herida en Arona (Tenerife, Canarias). Femicidio familiar (asesinada por su hijo). Cifra no oficial.

Femicidis por prostitució

5. 23/08/2016. **Sara, 28 años. Salou (Tarragona, Cataluña)**. Femicidio por prostitución. Cifra no oficial.

Femicidis/assassinats de dones sense dades suficients

4. 30/07/2016 (*fecha de hallazgo del cadáver). **Nombre y apellidos no conocidos, 50 años. Madrid** (Comunidad de Madrid). Femicidio/asesinato de mujeres sin datos suficientes (posibilidad de asesinato de mujeres por narcotráfico). Cifra no oficial.

Cada cop que rebem la notícia d'un altre assassinat de dona, sentim més ràbia, impotència, malestar i ens preguntem, què podem fer per aturar això?!! I què puc fer jo?!!

Col·lectivament sabem que hem d'exigir als governs que destinin més recursos per prevenir i combatre la violència.

Però això no basta!

Individualment sabem que hem d'estar més alerta en el nostre entorn més immediat, rebutjant certes actituds prepotents i masclistes, estar alerta per prevenir de relacions insanes a les nostres filles, nétes, amigues, veïnes (no perquè et controlin t'estimen més, ans al contrari!!), no mirar a una altra banda en cas de violència, trucar els Mossos i oferir ajuda e informació a la dona maltractada.

Però sabem que això no basta!!!

I cada primer dimarts de mes, acudim amb la mateixa ràbia a aquesta plaça a concentrar-nos contra aquesta violència que sembla inacabable i ens preguntem si serveix d'alguna cosa aquest gest de indignació i rebuig col·lectiu. I cada dimarts ens contestem que sí, que sí val la pena. Sentim que nosaltres, la ciutadania, no restem indiferents, que donem visibilitat al problema de la violència, que manifestem el rebuig col·lectiu al masclisme i recordem les dones assassinades. I sabem que la nostra acció té efectes multiplicadors i civilitzadors: la gent al passar ens fa preguntes. Posem de relleu el problema social que representa la violència tant per la dona que la pateix com al seu entorn, els fills, la família, els coneguts, els veïns.

El mes passat, uns nens, que passaven per la plaça acompanyats del pare li preguntaren "Papa que està fent aquesta gent?" i el pare respongué "estan protestant per que hi ha homes que maten a les dones".

Només per fets com aquest, aquesta concentració ja val la pena!!

I també perquè al llegir els noms, l'edat i el lloc on vivien les dones assassinades, els hi posem rostres, les invoquem perquè no caiguin en l'oblit de ser només una xifra, un número que forma part de una estadística. Una estadística oficial del Ministerio de Asuntos Sociales, que tanmateix no inclou tots els noms de les dones reals violentades!

Nosaltres quan parlem de número, les contemplem totes, les que no es moren al moment de l'agressió, però si que ho fan un dia o dos després a l'hospital, les que maten perquè acompanyaven a la dona en el moment de l'agressió i tractaven de defensar-la (mare, cunyada, filla), les prostitutes, a totes elles les maten perquè són dones. I això té un nom, el non d'allò que la ciutadania de Santa Coloma denuncia i vol eradicar... Això es diu

VIOLENCIA MASCLISTA!!

Ja són 76 les dones assassinades a l'estat espanyol al llarg del 2016

Telèfon d'atenció a les víctimes: 016. És gratuït i no deixa rastre en la factura.

LLISTAT DE FEMINICIDIS I ASSASSINATS DE DONES DURANT EL SETEMBRE DE 2016

15/09/2016. Flori, 32 años (Esplugues de Llobregat, Barcelona). Femicidio íntimo. Cifra oficial. Deja huérfana a una hija menor de edad (el Ministerio señala, por el contrario, que no deja hijas menores de edad).

17/09/2016. Ada Graciela Benítez Colmar, 34 años. Isla de Ibiza (Balears). Femicidio íntimo. Cifra oficial.

Femicidís íntims no oficials

21/08/2016. Juana Ramos Medina, 58 años. Moya (Las Palmas, Canarias). Femicidio íntimo. Cifra no oficial.

Femicidís no íntims

08/09/2016. S. C. G. F., 32 años. Madrid (Comunidad de Madrid). Femicidio no íntimo. Cifra no oficial.

Femicidís familiars

08/09/2016. Teresa, 59 años. Málaga (Andalucía). Femicidio familiar (asesinada por su hijo). Cifra no oficial.

Femicidís/assassinats de dones sense dades suficients

07/09/2016 (*fecha de hallazgo del cadáver). **Nombre y apellidos no conocidos, 70 años (edad aproximada). Bonares (Huelva, Andalucía).** Femicidio/asesinato de mujeres sin datos suficientes. Cifra no oficial.

22/08/2016 (*fecha aproximada. Fecha de hallazgo del cadáver: **18/09/2016**). **Janaína Santos Americo, 39 años (edad aproximada). Pioz (Guadalajara, Castilla la Mancha).** Femicidio/asesinato de mujeres sin datos suficientes. Cifra no oficial.

Si las cocinas hablasen

Dolor es otra cosa,
dolor es diferente.

Si yo tuviera brazos o una lengua
precisa.

A veces la golpea contra mí
y siento su calor
y entonces un olor se impregna a mis
paredes
y sé que huelo a miedo como ella
y sé que huelo a sangre
-yo que nunca la tuve-
y sé que huelo a humillación
y sé que duele.

Pero el dolor es otra cosa.

El dolor es mirarla cómo calla
cómo mira sin ver por si la espía
cómo seca sus lágrimas igual que seca
un plato
cómo seca su sangre igual que seca el
sur
cómo esconde su cuerpo del presente
cómo muere en la tarde.

El dolor para ella es otra cosa,
lo supe desde siempre
pero no me lo cuenta.

Ayer cogió un cuchillo
recorrió con su filo límites de mi
espacio
y luego por su piel
dibujaba los signos de los gritos que
ignora.

Entonces tuve miedo,
olía como ella
y no pude gritar.

Mas no tuve dolor,
dolor es otra cosa
que una pared no entiende.

Ana Martín Puigpelat

**Ja són 96 les dones assassinades a l'estat espanyol al llarg
del 2016**

**Telèfon d'atenció a les víctimes: 016. És gratuït i no deixa rastre
en la factura.**

Durant el mes de novembre han estat assassinades:

02/11/2016. **Yolanda Pascual Expósito, 50 años. Burgos** (Castilla y León). Femicidio íntimo. Cifra oficial. Deja huérfana una hija menor de edad.

16/11/2016. **Celia Navarro Miguel, 56 años. Palma de Mallorca** (Baleares). Femicidio íntimo. Cifra oficial.

17/11/2016. **Juana Monge, 54 años. La Virgen del Camino** (Valverde de la Virgen, León, Castilla y León). Femicidio íntimo. Cifra oficial. Había denunciado, tenía orden de alejamiento activa y seguimiento policial.

24/11/2016. **Alia Díaz García, 26 años. Fuenlabrada** (Madrid, Comunidad de Madrid). Femicidio íntimo. Cifra oficial.

29/11/2016. **Sara C. Y., 34 años. Granada** (Andalucía). Femicidio íntimo. Cifra no oficial. Deja huérfanos tres hijos menores de edad.

10/11/2016. **Nombre y apellidos no conocidos, 3 meses. Málaga** (Andalucía). Femicidio infantil. Cifra no oficial.

07/11/2016. **Olvido M. J., 73 años. Santa Cruz de Tenerife** (Tenerife, Canarias). Femicidio familiar (asesinada por su hijo). Cifra no oficial.

10. 24/11/2016. **Mª Carmen Raya Duque., 47 años. Montilla** (Córdoba, Andalucía). Femicidio familiar (asesinada por su hijo menor de edad). Cifra no oficial.

11. 29/11/2016. **Mª Milagros Fresno Ramos, 56 años. Monteana** (Gijón, Asturias). Femicidio familia (asesinada por su hijo). Cifra no oficial.

04/11/2016. **Jesusa Victoria González García, 68 años. Madrid** (Comunidad de Madrid). Asesinato de mujeres por robo. Cifra no oficial.

Santa Coloma de Gramenet a 13 de desembre de 2016

Taller Literari / Memòria històrica

3.- Reunions primers dimecres.

A les reunions dels primers dimecres s'organitza tot lo relacionat amb el taller literari, amb la nostra col·lecció *Memòria de dones, re-volta i anticipació* i amb la recuperació de la memòria històrica de les dones.

Lloc: Centre Cívic Riu

Hora: de 18 a 20 h.

4.- Reunions dimarts matí

Cada dimarts al matí es reuneix l'equip de redacció i composició per donar forma a la documentació aportada de les entrevistes, contrastar dades, recerca de documentació oficial, etc. Aquest any s'ha revisat i corregit les diferents galerades del llibre de la Pilar Giner Mir.

Lloc: cases de les components de l'equip.

Hora: de 10 a 14 h.

5.- Entrevistes

Aquest any s'han fet les següents entrevistes:

Pilar Giner Mir

Data	Informant	Equip d'investigació
24-02-2016	Carles Zaragoza	Pepi i Marga
26-02-2016	Francesc Zaragoza	Marga
01-03-2016	Sergio Fernández	Pepi i Marga
03-03-2016	Josep Maria Benedicto	Pepi i Marga

Les mestres Rosses Plantilla de treball

Data	Activitat	Informant	Documents arxiu d'Àrtemis		Equip investigació
15?/3/2016	Museu Torre Balldovina	Arxiu museu	-Fotos mestres, fotos grups alumnes, -Foto al Cens escolar 1952 -Document informació mestres i possibles informants. -Article de <i>l'Abans</i> pag 330 i 331		Edel, Leo, Mihoko, Piedad i Teresa Sanz
04/05/2016	Entrevista	Senyora Coy Calvo	- Foto grup classe - Arxiu veu	fer transcripció?	Marga i Pepi
04/05/2016	Entrevista	Senyor Paco Armengol i germana	- Arxiu veu	fer transcripció?	Marga i Pepi
09/05/2016	Entrevista	Senyora Rosina Olivé	- Arxiu de veu	Transcripció feta	Magda i Leo
22/05/2016	Entrevista	Senyor Jordi de Cal Nen i M Rosa	- Arxiu de veu	fer transcripció?	Teresa Sanz i Leo
27/05/2016	Correu	?	- Certificat de defunció Francesca Olivé		Isabel Fonolls d'Amics del Museu
?	Entrevista Completar l'entrevista?	Senyor Juan López Berruezo	- Arxiu de veu?	fer transcripció?	Magda i Pepi
10/10/2016	Entrevista	Senyor Enric Mas	- Arxiu de veu	fer transcripció?	Magda i Leo
11/10/2016	Correu	?	Document nomenament interina a Francesca		Isabel Fonolls d'Amics del Museu
18/10/2016			Recollida informació escrita sobre les M Rosses		Leo
15/11/2016	Entrevista	Carmen i Teresina Iserte	Arxiu de veu	Transcripció mig feta	Edel i Leo
	Entrevista	Rosa Torelló i la cunyada Marta (La granja del carrer St. Ramon)			Clari parlarà amb Jaume Torelló

Maria Argelaguet Plantilla de treball

Data	Activitat	Informant	Documents arxiu d'Àrtemis	Equip investigació
15/3/2016	Museu Torre Balldovina	Arxiu museu	-Fotos Escola -Document resum matrícula al 1952 -Foto pàgina d'empadronament -fotos a documents de permisos i invitacions a les autoritats. -Fotocòpies articles Grama: un de Gabriela Serra i un altre de Josep M ^a Ainaud de Lasarte .	Edel, Leo, Mihoko, Piedad, Teresa Sanz

9.- Presentació primer llibre

Encara que no hem pogut fer la presentació del llibre de la Pilar Giner, sí que hem anat avançant, tant en les reunions de treball i negociació com en les correccions de les galerades. Ja hem corregit la penúltima versió del format imprès. Ens falta concretar la propera reunió de treball amb la responsable del format digital.

Publicació al Mirall.net, número 145 publicació especial de Nadal i gener de 2017, pàgina 53

Pendent de publicar – se el llibre sobre Pilar Giner Mir

Un dels propòsits que es va marcar Àrtemis era recollir la història de dones colomenques que han estat rellevants per la seva trajectòria i per la seva lluita feminista i social. Aquest exercici de memòria històrica tan necessari compta amb el suport de l'Ajuntament, però a l'hora de materialitzar-se aquest suport, sembla que hi està sorgint algun que altre obstacle. Per exemple, Àrtemis té acabat des de fa un any un llibre sobre la figura de **Pilar Giner Mir**, una infermera nascuda a Terol que va viure la major part de la seva vida a Singuerlín, però l'Ajuntament encara no ha tirat endavant la seva publicació. Àrtemis treballa ja en un segon llibre. ■

10.- Recital poètic sobre poemes de la Montserrat Abelló

Tarja invitació:

La voluptat de ser

Itinerari Poètic sobre la Montserrat Abelló

Conduït per Teresa Sanz
acompanyada d'una vintena de
rapsodes voluntàries de la nostra
ciutat.

Ens acompanyarà també la filla de la poeta, Mireia Bofill Abelló

artemis
associació colomenca de dones

Dimecres, 11 de maig de 2016, a les 19 hores a
Can Sisteré, C/ Sant Carles, s/n, Santa Coloma de Gramenet
Metro L1, parada Santa Coloma

Dossier que vam entregar a totes les persones participants:

La voluptat de ser

Itinerari Poètic sobre la Montserrat Abelló

Conduit per Teresa Sanz, acompanyada d'una vintena de rapsodes voluntàries de la nostra ciutat.

Relació de rapsodes per ordre dels poemes:

	NOMS	Número Poema
1	Teresa Sanz	1
2	Isabel Crehuet	2
3	Mihoko Ono	3
4	Remei Martínez	4
5	Enri Martín	5 i 6
6	Paqui Morales	7 i 8
7	Edel Calderón	9 i 10
8	Pepi Sánchez	11
9	Mari Sol Aguirre	12 i 13
10	Alexandra Sevilla	14 i 15
11	Rosa Martos	16 i 17
12	Jonatan Fornés	18 i 19
13	Marga Dordella	20, 21 i 22
14	Jonatan Fornés	24 i 25
15	Clari Organvídez	26 i 27
16	Carmeta Ots	28, 29 i 30
17	Ruth Moreta	31 i 32
18	Isabel Crehuet	33
19		
20		
21		

DONA (mestressa de casa : la paraula sobre la vida diària i la consciència) ...

Vida diària/Paraules no dites (1963-1981)

1

Ets tendre,
estàs malalt.
Confons el negre amb el blanc.
I em pregunto perquè.
Per què jo
no et puc aclarir aquest enigma,
si dus la meva sang

Isabel Crehuet

2

Sóc com una ombra
perduda en la nit.
Estimo el raig de sol,
l'oreig del mar,
la rialla fresca,
el dolç somriure,
la mà forta.

Aquesta tarda d'estiu,
plena de llums rosades,
blaves, verdes,
massa crues.
Però caldrà que em posi,
com cada tarda,
a repassar la roba,
ficar les mans dins l'aigua bruta,
i destriar entranyes innocents.
Cosir botons,
Empènyer la planxa.

Domés de tard en tard,
puc agafar la ploma.

Em dolc del pit
i de l'esquena,
però diré que aquesta tarda
és rosa i blava,
única, molt tendra,
inoblidable.
Perquè l'he viscuda
i és meva.

I això que estic cansada!

Les mans (dones i treballs)

3

Envejo els ocells
perquè tenen ales
-però no tenen mans.

Envejo els arbres
perquè tenen branques
-però no tenen mans,
ni ungles.
No teixeixen xarxes,
ni fan cistells,
escombres, garlandes;
no poden trenar cabells,
sospesar pedres,
ni bastir cases.

He envejat els ocells,
però les mans són fortes,
estimen,
donen i accepten.

La mà vella, arrugada;
aquella mà tan dura
i l'altra tan blanca.
Llarga, afinada,
mística.
Càndides mans d'infant,
tot just nades
i que ja clamen!

4

Nit i dia el plor, l'infant.
He caminat sense guia
per un camí desert, però ara
m'assec a la meva porta,
temorosa de perdre
l'invisible fil
que em lliga
a l'arbre i a la pedra.

5

Avui sóc orgullosa del meu temps
i em dol de malversar-lo.

No faig res, no cuso ni planxo.

Vaig de pressa, passo i repasso
deu cops per un carrer.
Escruto les mirades, perdudes de tan fixes,
m'aturo a les botigues, veig les modes,
els colors verds i blaus.
M'obsedeixen els pintors abstractes
que parlen com els muts.
Em miro les mans, les meves i les vostres;
m'acosto accelerada als quioscs,
cerco llibres i noms. Sobretot noms!
Ignoro la premsa que baladreja mentides
-Si la veritat és sempre evident
i pura com un part!
Tinc pressa,
arribo al mar que em portarà ben lluny.
Però és fals, és fals,
s'han acabat els miracles.

Retorno a casa amb pas més segur,
a la vida diària.

6

Mai tan lent com avui
haurà passat el matí, ple
de records, d'obsessions.
Hem obert antics calaixos
de velles calaixeres.
Una a una hem anat estirant
les robes desusades.
Aquelles que ens parlen
d'altres temps, d'altres
costums. Fins que hem trobat
un blanc llençol de lli:
de trames apretades
i fils gruixuts. Pesava.
Quantes mans d'altres
dones esmerçades
en filar i brodar
el bell llençol!

L'hem estirat amb cura
i l'hem estès damunt el llit.

7

Espero en va:
el telèfon truca,
una veu diu
allò que jo esperava
i temo.
I espero encara
que arribi a
la fi prop meu.
Una flor de paper
blava i erta
em fa companyia.
I el brogit del carrer,
i l'adelerada pressa.
I allà, lluny, una
dona que renta al celobert;
i el fum que ix
de la xemeneia del restaurant
davant de la finestra.
I tota jo un crit.
I espero.
I faig els llits!

Del jo al nosaltres (dones) ...

8

(A Virgínia Woolf)

Cadascú ha de tenir
la seva cambra.
I un pati blau
on passejar els seus dubtes.

Més enllà del sol
viurà el desig
i la recança
de la primera paraula.

I el somriure
que s'ha perdut
i ja no es recupera.

Suau serà, però,
l'ombra de la tarda,
darrera els núvols,
allargada, com un lliri.

El blat en el temps (1986)

9

Plantar sobre la terra
els peus. Ja no tenir
por. Sentir com puja
la saba, amunt, amunt.
Créixer com un arbre.
A la seva ombra
aixoplugar algú que
també se senti sol, sola.
Com tu, com jo.

10

Caminem a l'atzar
sota l'impuls
d'una nova certesa,
amb ulls àvids, oberts,
per abastar-ne un escaig
de llum, i esperem.

La mòrbida son de dies,
dits més venturosos,
se'ns apareix com un
bàlsam insípid de
somniais túrpids.

I, sobergues, ens alcem contra
mites, déus i profetes!

El cor de les paraules (2002)

11

És en aquests
rars moments en què
romanc absent quan
realment sóc.

Tota aquella qui
es desprèn de la
lletra entrada
amb sang.

Tota aquella qui
és prou valenta
per escoltar la
veu que acallen.

Tota aquella qui
no té por de si
mateixa.

Totes aquelles que
esperem que germini
la llavor, som
solidàries.

Recerca concreta de la paraula no dita 1...

Vida diària/Paraules no dites (1963-1981)

12

M'aixecaré del llit
i del insomni.
En obrir la porta,
rebré una bafarada
d'aire calent, mentre
els ulls se submergiran
en la frescor d'uns
pins, llunyans. Després,
prendré el càntir del racó,
i l'alçaré entre els meus
braços i sentiré
el doll viu
de l'aigua que refresca
la gola seca de
paraules no dites.

13

Obscur moment de decisió,
de lluita, quan la voluntat
es concentra, petita, densa
de cremants preguntes.
I cruix contra obligats
costums i lleis inveterades,
i masteguem paraules
dins la gola eixuta.

I l'acció ja ens és
l'únic camí.

14

Les paraules
se m'entortolliguen
a les mans. Em costa
de desprendre-me'n.
Se m'amoroseixen
entre els dits, i
es tornen dolces.
Hi servo la tebior
de moltes mans, de
cossos; la tremolor
de llavis entreoberts
i el tacte de la pell,
espessa de desig,
suavitat
de parpelles closes,
trèmules
damunt d'ulls que endevino
plens de guspires.

Sóc amb vosaltres
a través de la pell
d'aquest cos que estimo.

El compromís amb la paraula viva ...

Foc a les mans (1990)

15

Cada nit un poema.
Sobre el full solitari
la mà es mou.

Dins la quietud
contemplo la claror
vacil·lant del carrer,
i sento com si tingués
algú arran de pell,
a frec de llavis.

Si em calia escollir.
Em quedaria amb la ploma
a la mà. Mai més sola,
cada nit.

16

Cap somriure foll
no trencarà la quietud
d'aquest somni dolç,
teixit de silencis.

Brots d'herba
lentament esquerden
la terra
eixorca i dura, on
potser un dia neixi
la paraula perfecta.

17

Tenyeix de blau el temps:
transfigura el somni,
transgredeix els mots.

Fes que els seus colors esclatin
al raig de la font.
Que l'aigua humitegi els ulls.

Que la seva frescor gelada
temperi el foc d'aquestes mans
que cremen.

Fes teu aquest desig.
I endinsa't al cor
de les paraules.

La paraula viva acosta a la llibertat ...

Memòria de tu i de mi (2006)

18

Saps que és endins de tu
que has d'extreure la força
per sobreviure.

No tinguis por,
amb fermesa pren
la ploma.

No sents com
t'allibera
dels més negres presagis?

Mes enllà del parlar concís (2014)

19

Em fremeix l'ànim
l'esperança de dies
esplèndids que
m'esperen;

ara que sento
el batec del temps entre
els dits i dins les mans.

I veig com creix el poema
des del fons
de la paraula viva.

També neguits, pors, tirania del temps, mort....

Dins l'esfera del temps (1998)

20

Ara la lluna entre els núvols
mostra la seva cara immòbil
massa blanca.

I no em queda res
sinó aquest espant
que no em deixa.

El blat en el temps (1986)

21

He vist la mort
per dintre. Duia
un infant als braços.
No tenia peus, no caminava.

El fred íntim del silenci (2008)

22

Em desperto trasbalsada
en un dia massa espès de sol.

Les plantes del balcó
de tan quietes semblen mortes.

I el pensament se m'hi clava
allí, entre barrots.

I m'he de pessigar ben fort
per saber si encara hi sóc

o si, sense adonar-me'n,
també m'he mort.

Sentiments de dolor i d'impotència col·lectiva ...

Foc a les mans (1990)

24

Ja no tenim a l'abast
de la mà
meravelles de somnis,
sinó llàgrimes denses
d'esperances que es perden
i el fel amarg de pobles
sotmesos. I rostres solcats
de línies profundes amb ulls
esbatanats per la fam.

La vida diària no en té,
de mesura.

Dins l'esfera del temps (1998)

25

El cor em bat com una
vàlvula massa oberta.

La sang hi puja a glopades
i la gola se'm tanca
com si hi manqués l'aire.

Em persegueixen imatges
de cares i ulls esglaiats.

La foscor acusadora
d'aquests rostres
m'omple d'una fonda tristesa.

26

Sento com goteja la por,
cau lenta
damunt els paraigües

Drets, a la plaça,
uns al costat dels altres,
cridem i ajuntem les mans.

Després, restem silenciosos,
com elles, com ells amido
la meva pròpia feblesa.

27

I aprenc a dir que **No**.

Amollo en la nit
la veu amarga o
la veu esperançada.

I aprenc a dir que **No**.

Que ja no és temps de plorar
ni de lamentar-se, ni tampoc
el de cercar excuses fàcils.

I aprenc a dir que **No**.

Paraula contra el temps, amor fet paraula contra el temps ...

Poemes d'amor(2009)

28

M'assec a contemplar el temps
a l'espera que alguna espurna
encara viva
sadolli aquesta set de tu.

I escric amb urc
per servir gelosa,
el plaer de sentir-te dins meu
en cada mot que escric.

Memòria de tu i de mi (2006)

29

S'acosta la nit, és
el redós del teu amor
el que m'escalfa.

La llar de foc s'apaga.
La ploma als dits;
Delit de paraules.

El blat en el temps (1986)

30

T'he estimat
amb massa
paraules.

Voldria
poder tornar
a estimar-te
amb una
sola paraula.

Persistència en la lluita i en l'amor als altres ...

Dins l'esfera del temps (1998)

31

Sovint diem
això és la fi,
cap música ja no controla
les nostres esperances.

Però hi ha ulls que no coneixem
que escruten l'horitzó
llavis que xiuxiuegen.

Orelles que perceben,
que amatents escolten
allà al fons de la nit.

Aquesta és la força que busquem,
l'amor que aprenem a sostenir
contra el caire del temps

Més enllà del parlar concís (2014)

32

Com si no hi veiés
les paraules
es desdibuixen.

Volia omplir el poc temps
que li quedava amb paraules
noves, senzilles, inoblidables.

Ben al fons sabia
que era una tasca per a ella
gaire bé impossible.

Persistia

33

Buscar ben endins
d'aquella cosa fosca.
Tractar de defugir
la placidesa.

Ser, la voluptat de ser.
Viure en l'aire que t'envolta,
en el vol d'un ocell,

en la frescor d'una poncella,
en el perfum intens
del gessamí.

No tenir por de morir.
Saber que
El miracle és viure!

11.- Participació Diada de l'Ensenyament Públic. Santa Coloma ahir i ara.

Amb l'objectiu de recuperar la memòria històrica, fent visible el paper de les dones en les transformacions socials de la nostra ciutat, hem participat analitzant la transformació de l'empresa de confecció Casadesport i l'escola Rosselló Pòrcel

Les dones estem a totes i per totes!

La Santa Coloma d'avui és el fruit de les lluites d'ahir. Ningú ens ha regalat res. La nostra ciutat no ha millorat perquè sí. Tot ha estat guanyat amb molt esforç per part de les dones i homes que vivint aquí, ens l'hem estimada i hem lluitat per millorar-la.

Abans

.- A la postguerra Santa Coloma va créixer sense ordre ni concert, els especuladors del territori construïen habitatges sense cap planificació urbanística ni d'infraestructures pels milers de treballadores i treballadors que arribaven a Catalunya. La població de Santa Coloma va passar de 15000 a 135000 habitants entre el 1950 i el 1975. Va ser imprescindible la lluita per la consecució d'infraestructures per aconseguir una ciutat digna: clavegueram, asfaltat dels carrers, semàfors, escoles, guarderies, ambulatori, planificació familiar, mercat, transport públic, etc, etc.

Gran part d'aquestes aspiracions del moviment veïnal van ser recollides i publicades en el Pla Popular al 1978 com alternativa als problemes d'infraestructures que la ciutat havia heretat del franquisme.

.- Les treballadores i treballadors de les 1.502 empreses de la nostra ciutat al 1975¹, on treballaven fonamentalment dones, lluitaven per les millores laborals. Conegudes per tot@s nosaltres les grans lluites de les treballadores de Casadesport S. A. , Euroestil i tantes altres

---

¹ Carrión Cazorla, Lola, *La conflictivitat laboral a Santa Coloma de Gramenet des de 1968 a 1978*. Treball de recerca inèdit (Tesina). Barcelona; Universitat de Barcelona, 2008. (Cens elaboració pròpia).

.- Les dones vam ser, som i serem imprescindibles. Dones amb força, lluitadores tenaces contra l'adversitat, dones que no es conformaven amb el que hi havia, dones que volien canviar la realitat del dia a dia, dones valentes que s'enfrontaven al franquisme i s'organitzaven en partits polítics, a les associacions de veïns, en les AMPAS, però algunes van tenir clar que necessitaven espais d'organització i de lluita propis per defensar allò que ens afecta directament a nosaltres, per això la creació dels grups de dones com el Casal de la Dona, les Associacions de dones, les vocalies de dones en les Associacions de veïns, etc. etc..

Ara La lluita continua!

- 1.- Hem de mantenir, tenir cura i millorar tot el que hem aconseguit.
- 2.- Hem d'entomar amb realisme i generositat els nous reptes del present i futur immediat:
- 3.- Lluitar amb tots els mitjans al nostre abast contra les violències masclistes i contra el sistema patriarcal.
- 4.- Combatre la discriminació laboral i social, que encara patim les dones, i canviar els rols existents.
- 5.- Recordar els nostres orígens i entendre la nostra ciutat com una part del món on tothom hi tingui cabuda amb ciutadania de ple dret.

Des del grup de dones Àrtemis reivindiquem : La memòria com re-volta i anticipació!

artemisdegramenet@gmail.com

: Artemis Gramenet
Telèfon: 628 471 964

Les dones estem a totes i per totes!

Ens hem mogut sempre i ens movem per la millora Social de Santa Coloma!

J. Pastor. (Fons Grama. Arxiu imatges Museu Torre Balldovina)

Aquest edifici acull una llarga història de dones:

- Primer va ser una fàbrica de treballadores de confecció en pell que lluitaren pels drets laborals amb valentia i en diverses ocasions. En una d'elles, al 1974, l'acomiadament d'un treballador, va provocar una vaga de 37 dies que va finalitzar amb 220 treballadores acomiadades, la meitat de la plantilla.
- Més tard, al començament dels anys 80 i després de moltes lluites populars en la demanda d'escoles, sempre amb protagonisme majoritàriament femení, aquest edifici va ser rehabilitat i acollí per una banda l'escola Salvat Papasseit, i també l'escola Rosselló Pòrcel, que va ser la primera escola pública on tot l'ensenyament era en català.
- Com grup de dones Àrtemis que ens impliquem sempre en les millores dels drets laborals, socials i ciutadans, hem escollit aquest edifici que ens conta una història de lluites femenines que van des de les inquietuds laborals fins a la reivindicació del dret humà a l'educació.

Les dones estem a totes i per totes!

artemisdegramenet@gmail.com

 : Artemis Gramenet

Telèfon: 628 471 964

Qui som i què fem? Un grup de dones de Santa Coloma que treballa en la nostra ciutat, com col·lectiu, des del 2008.

Els nostres objectius són:

- Fer visible la importància que tenim les dones a la societat actual i a la ciutat.
- Lluitar amb tots els mitjans al nostre abast contra les violències masclistes.
- Recuperar la memòria històrica d'algunes de les moltes dones que han estat significatives en els canvis socials de la nostra ciutat, però que han estat invisibles.
- Formar-nos i enriquir-nos culturalment amb el saber d'altres dones.
- Lluitar contra la discriminació que, encara, patim les dones i canviar els rols existents.
- Ser un espai on poder debatre temes cabdals per a la nostra societat: l'atur femení, el nostre paper a la família, com es poden fer polítiques per a la ciutat incorporant el punt de vista de les dones, com afecta i afectarà la crisi econòmica actual—especialment a les dones—, conciliació vida laboral i familiar,
- Intercanviar opinions i informacions sobre temes que afecten les dones. Salut sexual i reproductiva, diferents etapes de la vida de les dones, ...
-

El que volem és contribuir, des d'una òptica d'esquerres, a feminitzar la societat i a assolir espais de convivència entre homes i dones lliures perquè som diferents però no desiguals.

Totes som necessàries!

Ens reunim els primers dilluns i dimecres de mes, de 18 a 20:45 h, al C. C. Riu. C/ Lluís Company, 9

Si vols participar o bé rebre informació deixa'ns les teves dades:

Nom i cognoms: .....

Correu electrònic: .....

Telèfon: .....

12.- Teatre “Conillet” a Sta. Coloma el dia 20 de març

Havien programat aquesta activitat al teatre Sagarra i vam anar un gran número de dones i homes que recolzen les nostres activitats. Tots els comentaris van ser molt positius, tant pel contingut del monòleg com per la interpretació.

13.- Teatre “Florida Pencil nenes” a Barcelona, el 29 de maig

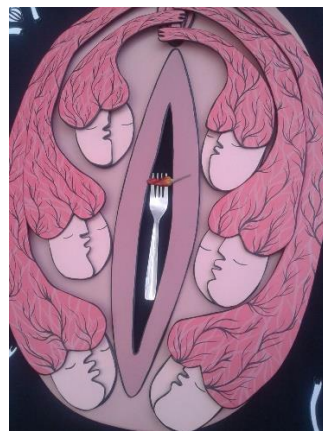
Vam anar un gran número de dones i homes fins al teatre Poliorama de Barcelona i a tothom va agradar molt tant el contingut com la interpretació.

14.- Participació Jornades feministes 3, 4 i 5 juny i presentació del nostre projecte Memòria de dones, re-volta i anticipació.

Hem participat en les Jornades “*Radicalment Feministes*” i vam fer la presentació del nostre projecte el dia 4 de juny amb el missatge de que ***Les dones que recuperem del nostre passat, ens empenyen i animen a lluitar cap el futur.*** perquè creiem que el nostre treball i la nostra experiència pot ser exportable a tots aquells grups que volen incidir en les seves ciutats. O que volen visibilitzar i donar veu a altres dones que consideren que han de ser reconegudes. Pensem que

escrivint i recuperant la història de dones silenciades, el que fem és, dissenyar els fonaments d'un futur diferent tan per les dones com per tothom.

16.- Sortida en autocar l'1 d'octubre: "Els refugiats de tots els temps."

Recuperant part de la nostra memòria recent, vam fer un paral·lelisme entre els refugiats espanyols del 39, els refugiats actuals i tants i tants refugiats de tots els temps que han de marxar del seu país buscant poder viure en pau en algun altre lloc. S'ha de reconèixer que el monitoratge de l'Assumpta Montellà és sensacional i ens feia commoure a totes.

31.- Acte en record a la Lola Solís el 18 de novembre.

Acte en record a Lola Solís

Divendres 18 de novembre. 18h.
Centre Cívic Singuerlin
Avinguda Catalunya, 41

Organitzen:

S'ha fet aquest acte en col·laboració amb les dones de Singuerlin amigues i companyes de la Lola, la seva filla Enri i altres dones dels primers grups de dones de Santa Coloma. Hem pogut comptar amb la col·laboració i gran ajuda de Toni Molina que ens ha recollit en un vídeo totes les fotos i documentació que s'ha anat recavant sobre la Lola, la seva vida familiar i social. Ha hagut diferents intervencions de persones que havien compartit amb la Lola vivències i lluites.

Josep Pitarque ha fet un vídeo de l'acte i ho ha posat en youtube en aquesta adreça:

<https://www.youtube.com/watch?v=uHUHRL1GMwo#action=share>

Presentació

Bona tarda!

Benvingudes i benvinguts!

Moltes gràcies a totes per la vostra presència avui aquí, per recordar plegades a la Lola Solís. Aquesta gran dona que va lluitar de manera incansable per les llibertats i la igualtat de les persones. Una dona que no va esmerçar esforços ni sacrificis en la consecució d'un món més just, encara que per això va haver de privar-se, moltes vegades, del gaudi de compartir aquelles vivències familiars, normals i quotidianes però que ajuden a l'enfortiment intern de la família. Ella, amb la seva generositat, treballava per la millora de totes les persones i totes les famílies.

El grup de dones Àrtemis, que tenim com objectiu el recollir i visibilitzar les històries de dones, que ens han precedit i han lluitat per millorar la nostra realitat present i futura, vam valorar que la Lola també havia de formar part de la memòria històrica de Sta. Coloma. Vam posar fil a l'agulla i ho vam comunicar a l'Ajuntament, a la regidoria d'igualtat i també a les dones de Singuerlin, amb les que havia treballat i compartit moltíssimes lluites i vivències. Vosaltres, companyes de Singuerlín, ja havíeu fet un petit homenatge intern a la Lola i altres dones del grup que han deixat d'estar entre nosaltres. En aquestes trobades que hem tingut, juntament amb la seva filla Enri, vam valorar que havia moltes altres persones de diferents entorns que també havien lluitat amb ella i voldrien manifestar públicament alguns dels seus records.

I aquí estem! Compartint els seus records.

Però nosaltres no ens voldríem quedar solament en l'acte d'avui, que és necessari, important i molt emotiu. Voldríem que tota la documentació que hem recollit i la que puguem afegir, es recopilés en un llibre que formi part de la memòria històrica de la nostra ciutat, juntament amb les altres dones que estem treballant. Per això continuem demanant la vostra col·laboració i ens agradaria afegir tots els arxius de veu que fos possible, ja que reconstruirem la seva història des de la documentació escrita i la veu de les persones que parlin sobre ella. Perquè com a grup entenem que les dones hem de parlar i escriure sobre les dones, perquè estem acostumades a que la història l'escriuin els homes, però la història de veritat està farcida de petites grans històries que marquen el futur d'un país i és aquí on volem visibilitzar el paper de les dones, posant-li veu, cara, noms i cognoms.

Santa Coloma de gramenet, a 18 de novembre de 2016

Guió de l'acte

Moltes gràcies a totes i tos, també als que heu vingut des de fora de la nostra ciutat i a les representants municipals que també ens acompanyeu. La regidora d'Igualtat i gènere, Mireia González, que també volia estar entre nosaltres, finalment no ha pogut venir.

1. La **Teresa Mollá**, veïna de Singuerlin i amiga de la Lola, que havia format part del grup de dones de Singuerlin i actualment dona d'Àrtemis farà la presentació de l'acte. *Teresa Mollà no va poder venir a l'acte i va llegir la presentació la Isabel Crehuet.*

A continuació alguns dels molts amics de la Lola en llegiran algunes paraules sobre ella

2. **Elvira Ruiz** històrica del moviment de dones de Santa Coloma, llegirà un escrit de la biografia de la Lola.
3. **Antonia i l'Alicia Ruzafa** del grup de dones de Singuelín llegiran uns escrits que han fet elles dedicats a la Lola.
4. La **Maria Sobaler**, del Casal de Cuba també li dedicarà unes paraules.
5. En **Chema Corral**, que va coincidir amb ella en la seva militància política, ens parlarà del seu compromís polític.
6. En **Vicenç Tarrats** de Comissions Obreres ens parlarà de la seva última etapa, com jubilada compromesa.
7. Seguidament passarem un vídeo, que ens ha fet en **Toni Molina** amb el recull de fotos de la Lola, amb la música i cançons que a ella l'agradaven.
8. Després **Marga Dordella** ens llegirà un poema de la Maria Mercè Marçal.
9. I per acabar, totes plegades cantarem la cançó de "El vent" i passarem a fer un pica-pica.

Vuit de març

*Amb totes dues mans
alçades a la lluna,
obrim una finestra
en aquest cel tancat.*

*Hereves de les dones
que cremaren ahir
farem una foguera
amb l'estrall i la por.
Hi acudirán les bruixes
de totes les edats.
Deixaran les escombres
per pastura del foc,
cossis i draps de cuina
el sabó i el blauet,
els pots i les cassoles
el fregall i els bolquers.*

*Deixarem les escombres
per pastura del foc,
els pots i les cassoles,
el blauet i el sabó
I la cendra que resti
no la canviarem
ni per l'or ni pel ferro
per ceptres ni punyals.
Sorgida de la flama
sols tindrem ja la vida
per arma i per escut
a totes dues mans.*

*El fum dibuixarà
l'inici de la història
com una heura de joia
entorn del nostre cos
i plourà i farà sol
i dansarem a l'aire
de les noves cançons
que la terra rebrà.
Vindicarem la nit
i la paraula DONA.
Llavors creixerà l'arbre
de l'alliberament.*

Maria Mercè Marçal

Al vent

Al vent,
la cara al vent,
el cor al vent,
les mans al vent,
els ulls al vent,
al vent del món.
I tots,
tots plens de nit,
buscant la llum,
buscant la pau,
buscant el vent...
al vent del món.

La vida
ens dóna penes,
ja el nàixer
és un gran plor,
la vida
pot ser aquest plor...

Però nosaltres al vent,
la cara al vent,
el cor al vent,
les mans al vent,
els ulls al vent,
al vent del món...

Raimon

<http://www.viasona.cat/grup/cesk-freixas/les-veus-dels-pobles-lliures/al-vent>

Publicació al Mirall.net, número 145 publicació especial de Nadal i gener de 2017, pàgina 53

de Santa Coloma de Gramenet

Unes 40 dones colomenques integren l'entitat Artemis

L'Associació Colomenca de Dones Artemis va néixer el 9 de desembre de 2008 i actualment està formada per una quarantena de dones colomenques que contribueixen, des d'una òptica d'esquerreres, a feminitzar la societat i a assolir espais de convivència entre homes i dones lliures.

Durant 2016 han estat presents o han organitzat multitud d'actes: van participar en l'homenatge a la recentment desapareguda **Lola Solís**, formen part de la Plataforma en Defensa de la Serra de Marina i Can Zam, participen en comissions com la de la memòria històrica o en el Consell de Dones, van prendre part en les Jornades de les Dones celebrades a Barcelona al juny i en altres esdeveniments com el Carnestoltes, excursions, performances... I cada primer dimarts de mes es manifesten a la Plaça de la Vila contra la violència vers les dones. ■

Col·laboracions/ Participacions/ Accions

18.- Correllengua

Aquest any la nostra intervenció en el Correllengua ha estat participant en les reunions, col·laborant en la difusió i assistint a les activitats organitzades per les diferents entitats organitzatives.

20.- Consell de les Dones

Continuem participant de manera regular en el Consell de les Dones, procurant que al menys hi hagi dues dones en representació de la nostra entitat.

21.- Comissió per la recuperació de la memòria històrica de les dones.

Hem participat en les votacions per escollir les representants del Consell de les Dones per la comissió de la memòria històrica de la ciutat.

Dues dones Àrtemis han anat a la reunió de la comissió, com representants d'Àrtemis. Posteriorment, al Consell de les Dones he va votar a la Pepi Sánchez, como representant del Consell a la comissió de la memòria històrica.

22.- Acolliment de dones.

Continuem amb el projecte d'acolliment i acompanyament de dones.

23.- Plataforma Serralada de Marina

Continuem com entitat col·laboradora de la Plataforma de la Serralada de Marina, però donada la multiplicitat i diversitat de projectes en els que participem, al mes de febrer vam decidir no anar de manera sistemàtica a totes les reunions.

24.- Col·laboració amb el grup Debats de Santa Coloma.

Aquest any hem iniciat la nostra col·laboració amb el grup de Debats de Santa Coloma. Han anat a les reunions la Pepi i l'Ana Maria. Es valora com un projecte interessant per continuar col·laborant, però s'ha demanat canvi de representants pel proper any.

Els debats sobre els que s'ha treballat aquest any han sigut:

“Refugiats i conflictes bèl·lics” el 29 setembre.

“Migracions: murs i fronteres” el 27 d'octubre

“La Sta Coloma multiètnica el 24 de novembre

Agraïments

Moltes gràcies a totes les persones, dones i homes, que heu fet possible la realització d'aquests projectes i activitats. A la meva jova Sara, que m'ha ajudat a organitzar la memòria amb títols i subtítols, facilitant així la paginació automàtica. Això m'ha permès incorporar elements que havia oblidat, sense patir la mandra de tornar a pàginar. Amb el vostre suport, les vostres aportacions, les vostres col·laboracions i les vostres participacions, hem fet possible aquest gran treball col·lectiu que avui presentem.

Totes juntes continuarem avançant!

La Secretària

Santa Coloma de Gramenet a 27 de desembre de 2016